

ÇELTİK

Çeltik, sıcaklık isteği fazla olan bir bitkidir. Yetiştirme süresi de 90–180 gün (3 – 4 ay) arasında değişmektedir. Çeltik, su içinde çimlenebilen ve suda erimiş oksijenden kökleri aracılığıyla yararlanabilen tek tahıl cinsidir. Ekiminden hasat dönemine kadar su içinde yetişir.

Çeltik üretiminde ülkemizde il düzeyinde yoğunlaşma vardır. Edirne %44, Samsun %15, Balıkesir %13, Çanakkale %7 ve Çorum %6'lık bir paya sahiptir. 5 ilin üretimleri toplam üretimin %85'ini oluşturmaktadır. Kalan %15'lik kısmı ise Sinop, Tekirdağ, Kırklareli, Bursa, Çankırı, Diyarbakır ve Mersin gibi diğer iller oluşturmaktadır.

Çeltik bitkisi dünya nüfusunun yarısından fazlasının temel gıdası olmasından dolayı çok önemlidir. Ülkemizde kişi başına yıllık pirinç tüketimimiz 9 kg'dır. Türkiye'nin son yıllardaki pirinç tüketimimiz fiyat artışlarına bağlı olarak yılda 535–750 bin ton arasında değişmektedir. Türkiye'de pirinç tüketimi yaklaşık 750 bin ton olurken, bu tüketimin yaklaşık 550 bin tonu yerli üretimle, kalan kısmı ise ithalatla karşılanmaktadır. Bu nedenle ülkemizde pirinç ithalatının 2019 yılı sonuna kadar 400 bin tonu aşması bekleniyor.

TÜİK verilerine göre son yıllarda ülkemizde pirinç ürünü yeterlilik derecesi yaklaşık % 70'dir. Ülkemizde pirinç ithalatının büyük çoğunluğu ise İtalya, Hindistan, Yunanistan, Bulgaristan ve Çin'den yapılmıştır.2018 yılında ise, pirinç ithalatını Çin ve Arjantin'in yanı sıra, İtalya, Yunanistan, Hindistan, Ukrayna, ABD, Myanmar gibi ülkelere yapıldı.

Çizelge-1. Türkiye'de Çeltik Ekim Alanı ve Üretimi

Yıllar	Ekilen alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Verim (Kg / Dekar)
2002	600 000	360 000	600
2003	650 000	372 000	572
2004	700 000	490 000	700
2005	850 000	600 000	706
2006	991 000	696 000	702
2007	939 000	648 000	690
2008	995 000	753 325	757
2009	967 541	750 000	775
2010	990 000	860 000	869
2011	994 000	900 000	905
2012	1 197 247	880 000	735
2013	1 105 924	900 000	814
2014	1 108 844	830 000	749
2015	1 158 561	920 000	794
2016	1 160 563	920 000	793
2017	1 095 599	900 000	821
2018	1 201 424	940 000	782

Kaynak: TÜİK

Çizelge-2.Türkiye'nin Pirinç İthalat ve İhracat Miktarları

Yıllar	İthalat Miktarı (ton)	İthalat Dolar	İhracat Miktar (KG)	İhracat Dolar
2015	188.905	86.585.478	436,534	362,443
2016	202.464	73.730.595	48,71	64,375
2017	165.052	58.675.138	614,428	168,951
2018	59.624	21.926.648	82,913	86,389
2019	68.813	25.412.404	350,6	121,273

Kaynak: TÜİK

ZMO olarak yaptığımız araştırmalara göre: 2018 yılında artan döviz kuru ve artan maliyetler doğrultusunda 1 kg çeltiğin maliyeti 2,6- 2,8 liradır. Hasat başladığı bu dönemlerde 2,80-3,00 arasında satılan çeltik fiyatları artan kurlar karşısında tüccar fiyatları düşürmeye başlayarak üreticiden 2,3-2,8 lira arasında almaktadır.TMO'nun müdahale fiyatlarını açıklamasıyla 60 randımanlı Osmancık çeşidi çeltik fiyatını, 2019 yılında ton başına 3.050 TL olarak belirlemesi üretici açısından sıkıntılara neden olmuştur.TMO'nun açıklamasında randıman oranlarının belirtilmemiş olması fiyat açısından ucu açık bir risk olarak görülmektedir.

Üreticimizin TMO'dan beklentileri verilen fiyatların ton/TL olarak 1000 lira daha fazlasıydı.

Bu durumda önümüzdeki yıl çeltik ekimlerinde bir düşme olabilir.

Üretici çeltik yetiştirmek için bir yandan küresel iklim değişikliğinin etkilerine maruz kalırken diğer yandan girdi maliyetlerinin yüksekliği ile üretim yapmaya çalışmışlardır. Sonuç olarak 1kg çeltikten 650-700 gram pirinç elde edildiğine göre, çeltiği alan firmaların 1kg pirinç için eline 3,3-3,5 TL geçecektir. Aynı pirinç firmalar tarafından paketlenip marketlere gittiğinde 1 kg Osmancık Pirinci 11 TL, 1kg Baldo Pirinç 15 TL olmaktadır. Sizce kazanan kim?

Çözüm: KOOPERATİFLEŞMEDİR.

2019 DÖNEMİ TMO ÇELTİK ALIM FİYATLARI

GRUPADI	ÇEŞİT ADI	FİYAT (TL/TON)
UZUN TANE	BALDO, GÖNEN, EDİRNE ÇEŞİT ÇELTİKLER	3.800
	CAMMEO, ROMEO, KESHAN, GALİLEO, TUNCA, KÖPRÜ CL, ÖZGÜR CL, GÜNEŞ CL, BEŞER, PROTEO, FEDRA, BARONE CL	3.500
	OSMANCIK-97, GALA, ÇAKMAK, EFE, YATKIN, PAŞALI, HALİLBAY, DURAĞAN, KIZILTAN,HAMZADERE, SUR CL, ÜLFET, SARHAN, İMI 2554, BOYABATKALESİ, REKOR CL,	3.050
	Diğer yerli İslah çeşitleri	3.050

VASCO, RONALDO, MECO, NEMBO, COLOMBO CL, KIKKO, RIBALDO, 7721, ROCCA, DİĞER YABANCI ISLAH ÇEŞİTLER	2.900
LUNA	2.700